INSTITUTET MOT MUTOR

MUTBROTT I SVERIGE

2017

IMM:S RÄTTSFALLSSAMLING
SEKTOR FÖR SEKTOR

OM INSTITUTET MOT MUTOR

Institutet Mot Mutor (IMM) är en ideell näringslivsorganisation som inrättades 1923.

IMM:s uppgift är att verka för god sed för beslutspåverkan inom näringslivet liksom samhället i övrigt och att söka motverka användningen av mutor och andra otillbörliga förmåner som medel för sådan påverkan.

Tyngdpunkten i verksamheten ligger på information till företag, näringslivets organisationer, myndigheter och massmedier om kontakt- och relationsfrämjande förmåner, inbegripet gällande lagstiftning och rättspraxis beträffande korruptiv marknadsföring och mutbrott.

Huvudmannaskapet för IMM är delat mellan Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting. Svensk Handel, Läkemedelsindustriföreningen, Bankföreningen och Sveriges Byggindustrier är partnerorganisationer till IMM. Organisationen har därutöver ett antal stödjande medlemmar.

INSTITUTET MOT MUTOR

OM RÄTTSFALLSSAMLINGEN

IMM har sedan 2010 löpande samlat in och sammanfattat rättsfall om mutbrott och publicerat dessa på sin hemsida. I år har IMM också framställt den här rättsfallssamlingen för att ge en enkel och sammanfattande bild över årets mutbrottsdomar. Rättsfallssamlingen är indelad efter sektorer för visa hur korruption kan se ut inom specifika sektorer och att underlätta för aktörer i näringslivet att bedöma sina specifika risker.

Rättsfallssamlingen innehåller samlad statistik bland annat över inom vilka sektorer åtal har väckts, hur många domar som rör myndighetsutövning och offentlig upphandling, brottsrubricering och i vilken utsträckning företagsbot har dömts ut. Vid angivande av antal domar har samtliga domar medräknats, oavsett om det rör sig om samma mål. I den senare statistiken har uppdelningen istället utgått från antal mål.

GÄLLANDE STRAFFBESTÄMMELSER

Bestämmelserna om mutbrott återfinns i brottsbalken 10 kap. 5a-5e §§ och innebär i huvudsak följande:

1. En anställd eller en uppdragstagare får inte ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig belöning för utövningen av anställningen eller uppdraget (tagande av muta).

2. Det är inte tillåtet att åt en anställd eller en uppdragstagare lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig belöning för utövningen av anställningen eller uppdraget (givande av muta).

3. Det är inte tillåtet att ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för att påverka någon som utövar myndighet eller beslutar om offentlig upphandling eller att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till någon för att denne ska påverka beslutsfattaren vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling (handel med inflytande).

4. En näringsidkare måste vara försiktig med att lämna pengar eller andra tillgångar till sina ombud, agenter, samarbetspartners eller andra representanter så att medlen inte används till mutor (vårdslös finansiering av mutbrott).

Bestämmelserna i dess nuvarande lydelse trädde i kraft den 1 juli 2012. Vissa av domarna som ingår i rättsfallssamlingen avser mutbrott enligt dess tidigare lydelse. Detta har i så fall angetts i referatet.

PÅFÖLJDER

Straffet för tagande av muta respektive givande av muta är böter eller fängelse i högst två år. Om brottet bedöms som grovt är straffet fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Straffet för handel med inflytande och vårdslös finansiering av mutbrott är böter eller fängelse i högst två år.

Om det inte är uppenbart oskäligt kan också domstolen förklara utbyte av mutbrott förverkat.

Den som har grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid har gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, ska meddelas näringsförbud, om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt.

Har mutbrottet begåtts i utövningen av näringsverksamhet kan näringsidkaren åläggas företagsbot. För att domstolen ska döma ut företagsbot krävs det att näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga mutbrottet eller att brottet har begåtts av en person i ledande ställning eller av en person som har haft ett särskilt kontrollansvar i verksamheten. Detta gäller dock inte om brottsligheten varit riktad mot näringsidkaren.

2017

STATISTIK

ANTAL DOMAR
33st
100%

INSTANS

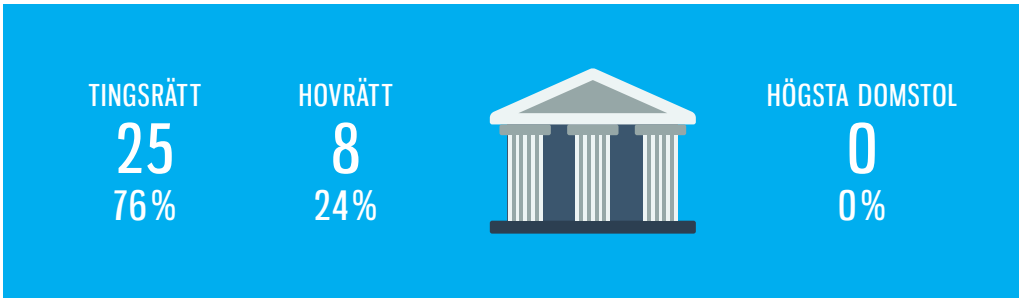

SITUATION
umgänge mellan

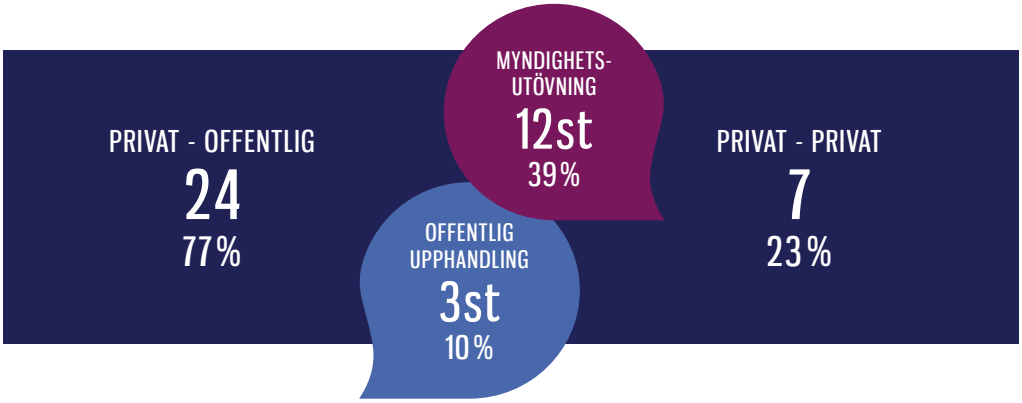

SEKTORER

- 19% VÅRD OCH OMSORG, 6 ST
- 19% ORDNINGSMAKT, 6 ST
- 19% TRANSPORT OCH FORDON, 6 ST
- 13% BYGG OCH ANLÄGGNING, 4 ST
- 10% TILLSTÅNDSGIVNING, 3 ST
- 6% FINANSIELL VERKSAMHET, 2 ST
- 6% HANDEL OCH TJÄNSTER, 2 ST
- 3% SKOLA OCH UTBILDNING, 1 ST
- 3% KULTUR OCH NÖJE, 1 ST

ANTAL ÅTALADE PERSONER (45st)

DÖMDA
33st
73%

FRIADE
12st
27%

GEOGRAFISK FÖRDELNING

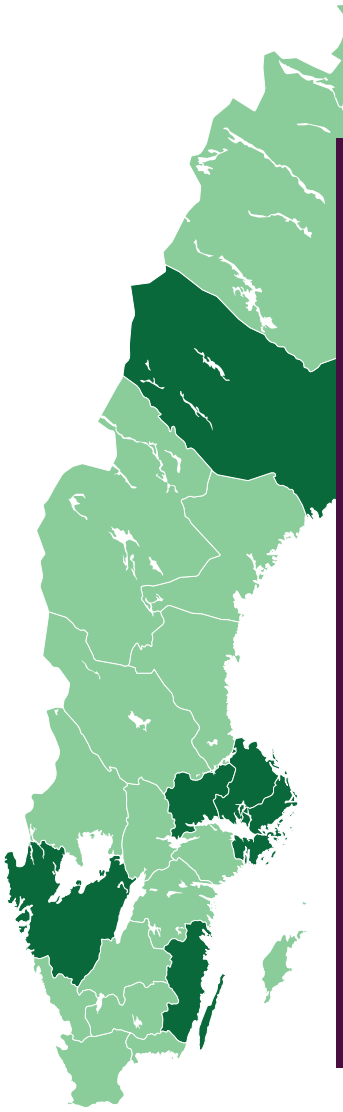

STOCKHOLMS LÄN
17st 55%

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN
7st 23%

UPPSALA LÄN
3st 10%

KALMAR LÄN
2st 6%

VÄSTERBOTTENS LÄN
1st 3%

VÄSTMANLANDS LÄN
1st 3%

PÅFÖLJD

DAGSBÖTER
13st
39%

VILLKORLIG DOM
15st
45%

FÄNGELSE
5st
15%

FÖRETAGSBOT

FÖRETAGSBOT
5st
16%

HÖGSTA BELOPP:
150 000 kr

MEDIANBELOPP:
30 000 kr

BROTTSRUBRICERING

GIVANDE AV MUTA: 23 ST (51%) VARAV GROVT 2 ST

TAGANDE AV MUTA: 22 (49%), VARAV GROVT 3 ST

HANDEL MED INFLYTANDE: 0 ST (0%)

VÅRDSLÖS FINANSIERING AV MUTBROTT: 0 ST (0%)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING
– Årets domar sektor för sektor

VÅRD OCH OMSORG
Shoppingfallet 9
Försörjningsstödfallet 10
Fastighetsfallet 11
Lånefallet 12
Banköverföringsfallet 13
Vänskapsfallet 14

ORDNINGSMAKT
P-botsfallet 15
Tillslagsfallet 16
Barfallet 17
Syskonfallet 18
Brevfallet 19
Permissionsfallet 20

TRANSPORT OCH FORDON
Uppgiftsfallet 21
Taxikörkortsfallet 22
Tolkfallet 23
Samarbetsfallet 24
Förarprovsfallet 26
Sophämtningsfallet 27

BYGG OCH ANLÄGGNING
Spa-fallet 28
Entreprenadfallet 30
Jaktresefallet 32
Förmånsfiskarfallet 33

TILLSTÅNDSGIVNING
Stugfallet 34
Whiskyfallet 35
Hudlotionfallet 36

FINANSIELL VERKSAMHET
Swishfallet 37
Bolånefallet 38

HANDEL OCH TJÄNSTER
Fashionfallet 39
Hotellfallet 40

SKOLA OCH UTBILDNING
Betygfallet 42

KULTUR OCH NÖJE
Branschfestfallet 43

TINGSRÄTT+HOVRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

GROVT TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

SHOPPINGFALLET

Överföringar om över 300 000 kr och användande av en vårdtagares betalkort för shopping till hemtjänstanställd

GÖTEBORGS TINGSRÄTT, DOM 2017-03-28 I MÅL NR B 505-17
+ HOVRÄTTEN FÖR VÄSTRA SVERIGE, DOM 2017-08-28 I MÅL NR B 2419-17

En hemtjänstanställd tog emot över 250 000 kr från en vårdtagare i form av girobetalningar för att betala den anställdes räkningar samt överförde 50 000 kr från vårdtagarens bankkonto till sitt eget bankkonto. Den anställde använde också vårdtagarens betalkort till att betala varor för privat bruk från en mängd olika butiker till ett värde av över 15 000 kr.

Tingsrätten dömde den hemtjänstanställde enligt brottsbalkens tidigare bestämmelse till grovt mutbrott.

Brottet bedömdes som grovt med hänsyn till förmånernas betydande värde, att gärningarna utgjorde pliktstridiga handlingar i offentlig verksamhet och att den anställde systematiskt hade utnyttjat en äldre persons utsatthet.

Straffvärdet låg enligt tingsrätten på fängelsenivå, men med hänsyn till att lång tid förflutit sedan gärningen begicks, att den anställde var tidigare ostraffad samt förlorat anställningen till följd av gärningen bestämdes påföljden till villkorlig dom och 160 timmars samhällstjänst. Alternativstraffet var sex månaders fängelse. De mottagna pengarna förklarades också förverkade.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom men ändrade påföljden till villkorlig dom förenad med 100 dagsböter.

TINGSRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

FÖRSÖRJNINGSSTÖDFALLET
Begäran om 5 000 kr för att ge sökande försörjningsstöd

UPPSALA TINGSRÄTT, DOM 2017-05-24 I MÅL NR B 6628-16

En biståndshandläggare hade ett möte med en person som sökte försörjningsstöd. Under mötet visade det sig att den sökande inte längre hade rätt till försörjningsstöd. Biståndshandläggaren föreslog då att den sökande vid ett senare tillfälle skulle lämna 5 000 kr i ett kuvert till handläggaren. Biståndshandläggaren skulle då ordna så att den sökande fick mer stöd än vad den sökande hade rätt till.

Den sökande kände sig olustig efter mötet och rådfrågade en vän som även var god man till ett av den sökandes barn. Den gode mannen kontaktade kommunen där handläggaren var anställd. Efter telefonsamtal med den gode mannen kom enhetschefen tillsammans med områdeschefen i kommunen överens om att be den sökande att lämna över pengarna till handläggaren dagen därpå så att de kunde övervaka situationen. Under mötet med handläggaren lämnade den sökande som överenskommet ett kuvert med 5 000 kr i till handläggaren. Handläggaren tog emot kuvertet och lade det i sin ficka.

Handläggaren nekade till anklagelserna och menade att denne aldrig hade begärt pengarna utan endast tog emot dem i syfte att rapportera händelsen till enhetschefen. Tingsrätten fann dock att den sökandes uppgifter framstod som logiska och sammanhängande, samt att de överensstämde med övriga vittnesmål från cheferna på kommunen och den gode mannen. Vidare fann tingsrätten att det i handläggarens utsaga fanns vissa svårförklarliga moment och motsägelser. Tingsrätten dömde därmed handläggaren till tagande av muta.

Vid påföljdsbedömningen framhöll tingsrätten att agerandet, även om det inte var fråga om något högt belopp, var förtroendeskadligt för det allmänna.

Den sökande var även i beroendeförhållande till handläggaren. Härav fann tingsrätten att straffvärdet motsvarade ett par månaders fängelse. Eftersom handläggaren inte tidigare var straffad och brottet i sig inte medförde att fängelsestraff skulle utdömas bestämdes påföljden till villkorlig dom och dagsböter.

TINGSRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

GROVT TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

FASTIGHETSFALLET
Fastighet i gåva till tidigare hemtjänstanställd

NACKA TINGSRÄTT, DOM 2017-06-02 I MÅL NR B 5497-16

En person som var anställd inom hemtjänsten hade utvecklat en mycket god relation med en vårdtagare. En kort tid efter avslutad anställning hos hemtjänsten hjälpte den tidigare anställde vårdtagaren att upprätta ett gåvobrev som innebar att den tidigare anställde skulle få vårdtagarens fastighet i gåva. Fastigheten tillträddes dock aldrig då ansökan om lagfart inte beviljades.

Fastigheten såldes vid ett senare tillfälle för 2 775 000 kr. När vårdtagaren senare avled begärde den tidigare hemtjänstanställde att få ut motsvarande belopp i samband med bouppteckningsförrättningen.

Tingsrätten fann att mutbrottet var fullbordat redan när den hemtjänstanställde genom att ta emot gåvobrevet hade godtagit ett löfte om att få en förmån. Vidare fann tingsrätten att det förhållande att personen inte längre var anställd vid hemtjänsten vid tillfället för gåvobrevets upprättande inte var av betydelse. Det fanns fortfarande ett samband mellan mottagandet av gåvan och personens anställning.

Även om ett vänskapsförhållande hade uppstått mellan personen och vårdtagaren framhöll tingsrätten att det ska det vara fråga om alldeles speciella förhållanden för att en gåva som ges till en vårdgivare av en vårdtagare i ett vårdförhållande inte ska ses som en belöning för tjänsteutövningen.

Tingsrätten fann vidare att även att begära ut en utlovad förmån är i sig ett fullbordat brott. Även om båda handlingarna hänförde sig till samma gåvoutfästelse, rörde det sig enligt tingsrätten om två avgränsade handlingar i såväl tid som gärningsmoment.

Brotten bedömdes som grova med hänsyn till det omfattande värdet på fastigheten samt det förtroendeförhållande som råder mellan vårdare och vårdtagare. Det samlade straffvärdet uppgick till strax över ett års fängelse. Med hänsyn till personens ringa ålder vid gärningstillfället samt den långa förundersökningstiden fann tingsrätten att fängelsestraff ändå inte skulle dömas ut.

TINGSRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

LÅNEFALLET
Lån om 25 000 kr från vårdtagare till hemtjänstanställd

ATTUNDA TINGSRÄTT, DOM 2017-09-01 I MÅL NR B 9776-16

En person som var anställd inom hemtjänsten tog med en vårdtagarens samtycke ut och lånade 25 000 kr från vårdtagarens bankkonto. Lånet lämnades enligt den hemtjänstanställde på vårdtagarens initiativ efter att den anställde hade pratat med vårdtagaren om sin ansträngda ekonomi.

Tingsrätten fann att lånet med hänsyn till det höga beloppet samt det faktum att det var räntefritt och med obestämd återbetalningstid var att bedöma som en förmån. Mot bakgrund av detta samt *den restriktivitet som gäller för vårdpersonal att ta emot förmåner annat än till relativt obetydliga värden* fann tingsrätten att förmånen var att bedöma som otillbörlig. Tingsrätten dömde därmed den hemtjänstanställde för tagande av muta.

Med hänsyn till att den hemtjänstanställde sannolikt hade haft för avsikt att betala tillbaka lånet, att lånet lämnades på vårdtagarens initiativ samt med beaktande av att personen blev av med sin anställning till följd av gärningen fann tingsrätten att påföljden kunde stanna vid böter. Den hemtjänstanställde dömdes också att betala skadestånd till vårdtagaren.

TINGSRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

FRIANDE DOM

BANKÖVERFÖRINGSFALLET
13 000 kr överförda från en brukare till en hemtjänstvårdare

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT, DOM 2017-12-06 I MÅL NR B 12773-17

En överföring av 13 000 kr gjordes från en demenssjuk brukares konto till en hemtjänstvårdare som arbetade hos brukaren. På uttagsblanketten var brukarens namn signerat och hemtjänstvårdarens förnamn nedskrivet. Hemma hos brukaren hittades bland annat en kartongbit på vilken hemstjänstvårdarens kontonummer var antecknat samt en lapp med hemtjänstvårdarens namn och ”13 000 kr”. På hemtjänstvårdarens kontoutdrag var brukarens förnamn angivet i anslutning till en insättning på 13 000 kr.

Hemtjänstvårdaren åtalades för ocker och tagande av muta men nekade till brott. Hemtjänstvårdaren hävdade att denne upptäckt överföringen först några dagar efter att den gjordes och bestred all medverkan till att den gjordes.

Av utredningen framgick att hemtjänstvårdaren inte informerat sin arbetsgivare om överföringen och att hemtjänstvårdaren hade använt pengar från kontot till att betala en handpenning till en ny bil. Enligt åberopade läkarintyg hade brukaren en mycket nedsatt förmåga att sköta sin ekonomi och hade inte utan hjälp kunnat ombesörja överföringen av pengar till hemtjänstvårdarens konto.

Tingsrätten ansåg dock att det rådde stor osäkerhet om vad som skett i samband med överföringen. Detta med anledning av att det saknades utredning om de närmare omständigheterna som rådde vid överföringen, vem som hade skrivit lapparna som hittades i brukarens lägenhet och vad som hände hos banken och hur brukaren hade tagit sig dit.

Tingsrätten ansåg därför inte att det var ställt utom rimligt tvivel att hemtjänstvårdaren förmått brukaren att göra överföringen och ogillade åtalet för ocker. Då tingsrätten inte ansåg det bevisat att hemtjänstvårdaren uppsåtligen mottagit pengarna från brukaren eller att dessa skulle utgjort en otillbörlig förmån ogillades även åtalet för tagande av muta.

TINGSRÄTT

VÅRD OCH OMSORG

GROVT TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

VÄNSKAPSFALLET
Brukare gav 362 000 kr i gåva till anställd vid hemtjänsten

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT, DOM 2017-12-12 I MÅL NR B 3793-16

En undersköterska vid hemtjänsten mottog under en period om fyra månader drygt 362 000 kr från en brukare som undersköterskan arbetade hos.

Åklagaren yrkade på att undersköterskan skulle dömas för grovt tagande av muta samt att undersköterskan skulle utge skadestånd om drygt 362 000 kr till dödsboet efter brukaren och i det fall att skadeståndsyrkandet inte skulle bifallas att summan skulle förverkas. Undersköterskan nekade till anklagelserna och hävdade att pengarna hade givits på grund av ett vänskapsförhållande med brukaren och inte på grund av arbetsrelationen.

Undersköterskan var bekant med brukaren innan arbetet i hemtjänsten. Vid påbörjandet av anställningen i hemtjänsten fick de ny kontakt och kort därefter började brukaren ge undersköterskan pengar. Undersköterskan framhöll i tingsrätten att det hade varit rörigt på arbetsplatsen och att det saknades information kring vilka regler som gällde.

Tingsrätten konstaterade att det var visat att undersköterskan mottagit drygt 362 000 kr från brukaren och att huvudfrågan i målet var om det fanns ett samband mellan gåvorna och undersköterskans anställning, ett s.k. tjänstesamband. Tingsrätten ansåg att det var visat att undersköterskans arbete hade medfört ny kontakt med brukaren och att undersköterskan alltså inte hade fått pengarna utan arbetet i hemtjänsten. Under sådana förhållanden hade gåvorna inte i all väsentlighet sin grund i något vänskapsförhållande utanför tjänsten och ett tjänstesamband förelåg därför.

Tingsrätten beaktade inte att det hade varit otydligt vilka regler som gällde på arbetsplatsen utan ansåg att gärningen var uppsåtlig och att åtalet var styrkt. Mot bakgrund av förmånens betydande värde bedömdes gärningen som grov.

Tingsrätten bedömde straffvärdet till fängelse i åtta månader. Påföljden bestämdes till villkorlig dom i förening med samhällstjänst 200 timmar. Tingsrätten lämnade yrkandet om skadestånd utan bifall med anledning av att det saknades en målsägande och biföll istället yrkandet om förverkande.

TINGSRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

P-BOTSFALLET
Kontanter till polis för att slippa p-bot

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-02-06 I MÅL NR B 2134-16

En taxibil stod felparkerad när en polis kom förbi och informerade taxichauffören att det var förbjudet att parkera på platsen. Polisen informerade vidare att den aktuella felparkeringen skulle innebära böter om 1 000 kr. Taxichauffören erbjöd sig då att betala 1 000 kr i kontanter direkt till polisen för att polisen skulle låta bli att utfärda parkeringsanmärkningen. Taxichauffören dömdes för givande av muta.

I påföljdsbedömningen fann tingsrätten att straffvärdet av handlingen var särskilt högt då mutan riktades mot en polisman.

Då taxichauffören agerade som företrädare för sitt eget taxibolag dömdes även företagsbot ut. Tingsrätten tog vid bedömningen av företagsbotens storlek hänsyn till skadan av brottsligheten samt brottslighetens förhållande till näringsverksamheten. Här fann tingsrätten att företagsboten kunde stanna vid ett relativt lågt belopp.

TINGSRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

TILLSLAGSFALLET

Kontanter till polisassistenter för att underlåta att rapportera arbete utan tillstånd

ALINGSÅS TINGSRÄTT, DOM 2017-03-24 I MÅL NR B 449-17

En person arbetade på en frisersalong utan arbetstillstånd. Vid tillslag av myndighet delgavs personen misstanke om brott mot utlänningslagen med anledning av saknat arbetstillstånd. I samband med tillslaget var även två polisassistenter närvarande. Personen erbjöd sig att ringa till sitt hemland och ordna fram en summa med pengar för att lösa situationen så att polisassistenterna skulle underlåta att rapportera brottet.

Tingsrätten fann att erbjudandet om pengar var en uppenbart otillbörlig förmån. Personen dömdes för givande av muta. I påföljdsbedömningen fann tingsrätten att straffvärdet av handlingen var särskilt högt då mutan riktades mot polismän.

HOVRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

BARFALLET
Kontanter till ordningsvakter för att slippa bli överlämnad till polis

SVEA HOVRÄTT DOM 2017-05-02 I MÅL NR B 10096-16
ÖVERKLAGAD DOM: UPPSALA TINGSRÄTT DOM 2016-10-21 I MÅL NR B 6864-15

En person nekades inträde på en bar och tog sig in olovligen genom att klättra över ett stängsel. När ordningsvakter eskorterade ut personen uppträdde denne våldsamt och vakterna tillkallade polis. I väntan på polisen erbjöd personen vakterna pengar för att bli släppt. Tingsrätten dömde i sin dom från den 21 oktober 2016 personen för givande av muta samt annan brottslighet (försök till våld mot tjänsteman och våldsamt motstånd) och bestämde påföljden till villkorlig dom och 90 dagsböter.

Hovrätten gjorde samma bedömning som tingsrätten och fastslog tingsrättens dom, med enda justering att dagsbotsbeloppet mot bakgrund av ändrade inkomstförhållanden justerades ned.

TINGSRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

SYSKONFALLET
40 000 kr till arrestvakt för att få prata med arresterat syskon

SOLNA TINGSRÄTT, DOM 2017-05-24 I MÅL NR B 6948-16

Två syskon var anhållna vid samma arrest misstänkta för brott. Det ena syskonet erbjöd en arrestvakt ett stort belopp, 40 000 kr eller 50 000 kr, för att arrestvakten skulle låta syskonen få vara ensamma. Vid prövningen av om syskonet därmed gjort sig skyldig till mutbrott uppgav syskonet att denne inte hade erbjudit pengar, men medgav att saker kunde ha uttryckts på skämt som skulle kunna uppfattas som erbjudanden om pengar mot tjänster.

Tingsrätten konstaterade att det för ansvar för givande av muta är tillräckligt att en förmån erbjudits för att brottet ska vara fullbordat.

Tingsrätten noterade också med hänsyn till invändningen om att erbjudandet hade lämnats på skämt att det krävs att erbjudandet är allvarligt menat.

Mot bakgrund av omständigheterna i fallet samt att det fanns starka skäl för syskonen att försöka samråda med varandra i förhållande till den misstänkta brottsligheten fann tingsrätten det styrkt att erbjudandet varit allvarligt menat. Tingsrätten dömde därmed det ena syskonet för givande av muta.

Tingsrätten ansåg att straffvärdet för mutbrottet var fängelse i någon månad. Eftersom personen samtidigt dömdes för flera andra brott (däribland grovt narkotikabrott och vapenbrott) utdömdes ett samlat straff om fängelse fyra år.

TINGSRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

BREVFALLET
5 000 kr till kriminalvårdare för att posta ett brev

VÄSTMANLANDS TINGSRÄTT, DOM 2017-08-21 I MÅL NR B 3570-16

En person satt häktad vid en kriminalvårdsanstalt och bad en kriminalvårdare att posta ett brev. Kriminalvårdaren skulle få 5 000 kr för att posta brevet utan att först granska det. Kriminalvårdaren gick därifrån utan att ta emot brevet och nästa dag frågade personen kriminalvårdaren om denne hade tänkt något mer på erbjudandet. Tingsrätten dömde personen för givande av muta.

Personen dömdes samtidigt för annan brottslighet, däribland mord.

TINGSRÄTT

ORDNINGSMAKT

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

PERMISSIONSFALLET
20 000 kr till en kriminalvårdare för hjälp i ett permissionsärende

KALMAR TINGSRÄTT, DOM 2017-11-23 I MÅL NR B 1719-17

En person som avtjänade ett fängelsestraff vid en kriminalvårdsanstalt utlovade 20 000 kr till en kriminalvårdare för att få hjälp i ett permissionsärende.

Personen nekade till anklagelserna och hävdade att det var kriminalvårdaren som bett personen om pengar och erbjudit sig att i utbyte hjälpa till med permissionsärendet. Personen hävdade att denne hade tackat nej till erbjudandet.

Tingsrätten ansåg att det framstod som osannolikt att kriminalvårdaren skulle ha någon anledning att falskeligen anklaga personen för brott. Vidare fick kriminalvårdarens berättelse stöd av en kollega till kriminalvårdaren, som uppgav att kriminalvårdaren i direkt anslutning till händelsen berättat om erbjudandet att få pengar för att ”ordna saker”. Tingsrätten fann att bevisningen var tillräcklig för att lägga kriminalvårdarens berättelse till grund för bedömningen och att personen därför skulle dömas för givande av muta.

Vid val av påföljd beaktade tingsrätten att personen redan drabbats av en förvaltningsrättslig sanktion i form av en varning från Kriminalvården. Denna varning hade bidragit till att personen inte beviljats någon permission under de följande sex månaderna. Tingsrätten ifrågasatte inte att det var sannolikt att personen annars hade kunnat beviljas permission och påföljden stannade därför vid 40 dagsböter.

TINGSRÄTT+HOVRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

UPPGIFTSFALLET
50 000 kr för att få ut uppgifter från myndighet

SOLNA TINGSRÄTT, DOM 2017-03-24 I MÅL NR B 796-17 + SVEA HOVRÄTT, DOM 2017-06-27 I MÅL NR B 3885-17

En person kontaktade en myndighet via telefon och begärde ut vissa uppgifter om personer som innehade lastbilskörkort inom en viss region. Den myndighetsanställde som tog emot telefonsamtalet meddelade att det inte gick att lämna ut uppgifterna bland annat eftersom det inte utgjorde en rutinbetonad åtgärd att sammanställa sådana uppgifter. Enligt den myndighetsanställde frågade personen då upprepade gånger om det gick att få ut uppgifterna mot betalning om 50 000 kr.

Personen invände att erbjudandet om betalning inte var allvarligt menat och att ingen summa nämndes, men att personen som ett arrogant skämt hade frågat ”vem man skulle behöva muta för att få ut info”.

Tingsrätten fann ingen anledning att ifrågasätta den myndighetsanställdes uppgifter och fann att personen, genom att ha erbjudit en anställd vid myndighet pengar för dennes tjänsteutövning, gjort sig skyldig till givande av muta.

Straffvärdet bedömdes till en månads fängelse, men då personen levde under ordnade förhållanden fann tingsrätten att påföljden kunde stanna vid villkorlig dom i förening med dagsböter, vilka bestämdes till 40 st.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

TINGSRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

TAXIKÖRKORTFALLET
5 000 kr till trafikinspektör för taxibehörighet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT, DOM 2017-03-31 I MÅL NR B 12588-16

En person genomförde ett körprov för taxibehörighet. Efter provkörningen underrättade trafikinspektören personen att provet hade underkänts. Personen erbjöd då trafikinspektören 5 000 kr i kontanter för att inspektören skulle ändra sitt beslut.

Personen nekade till anklagelserna. Tingsrätten fann dock ingen anledning att ifrågasätta trafikinspektörens uppgifter då denne lämnat en detaljerad beskrivning av händelseförloppet. Även det faktum att personen tidigare hade underkänts på tre körprov menade tingsrätten gav trovärdighet till trafikinspektörens uppgifter. Tingsrätten dömde därmed personen för givande av muta.

En nämndeman var skiljaktig och menade att personens uppgifter hade lika hög trovärdighet som trafikinspektörens. Nämndemannen ansåg därför att den tilltalade skulle frikännas.

Tingsrätten konstaterade vid straffmätningen följande: ”annat har inte framkommit än att det varit fråga om annat än en impulshandling till följd av det underkända körprovet. Straffvärdesmässigt motsvarar därmed gärningen ett högre bötesstraff”.

TINGSRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

TOLKFALLET
Erbjudande om pengar till tolkar för hjälp med svar på teoriprov

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT, DOM 2017-09-21, MÅL NR B 1256-17

En person genomförde tre muntliga teoriprov med tolk, en tolk användes vid det första och tredje tillfället och en annan tolk användes vid det andra tillfället. Tolken som användes vid det andra tillfället uppgav att personen innan provet mot ”bra” betalning bett tolken svara så att svaren blev rätt även om personen själv hade svarat fel. Tolken som använts vid det första och tredje provtillfället uppgav att personen vid det tredje provtillfället hade erbjudit att betala 2 000 kr för hjälp med provet.

Personen förnekade att denne skulle erbjudit tolkarna pengar i syfte att de skulle hjälpa till med provet.

Tingsrätten ansåg emellertid att tolkarnas uppgifter var både tillförlitliga och trovärdiga och att de därför skulle ligga till grund för tingsrättens bedömning. Tingsrätten ansåg det därför styrkt att personen erbjudit den ena tolken en ospecificerad summa pengar och den andra tolken 2 000 kr i samband med deras respektive tolkuppdrag och att syftet varit att de skulle hjälpa till med teoriproven.

Tingsrätten dömde därför personen för givande av muta vid två tillfällen. Personen dömdes även annan brottslighet (olovlig körning) och det sammanlagda straffvärdet bedömdes till 110 dagsböter.

TINGSRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

GROVT GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

OFFENTLIG UPPHANDLING

FRIANDE DOM

SAMARBETSFALLET

Inkluderande av bolag i konsortium vid upphandling av järnvägsinfrastruktur till anställd vid upphandlande myndighet i Azerbajdzjan

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-10-11 I MÅL NR B 1282-17

En person var anställd som affärsutvecklingschef (Affärsutvecklingschefen) i ett bolag. Bolaget deltog i gemenskap med ett annat bolag inom samma koncern samt ett tredje, azerbajdzjanskt, bolag i ett så kallat konsortium (sammanslutning) i en upphandling av järnvägsinfrastruktur i Azerbajdzjan.

Företrädaren för det azerbajdzjanska bolaget var samtidigt anställd vid den upphandlande järnvägsmyndigheten (Myndighetsanställde). Genom kontakter mellan Affärsutvecklingschefen och den Myndighetsanställde hade konsortiet eventuellt skaffat sig vissa konkurrensfördelar i upphandlingen.

Det azerbajdzjanska bolaget för vilket den Myndighetsanställde också var företrädare inkluderades i konsortiet då koncernbolagen ansåg det vara av vikt att samarbeta med en lokal partner. Koncernbolagen hade heller inte möjlighet att utföra alla delar av projektet utan den kompetens som det azerbajdzjanska bolaget hade. Det fanns dock vissa oklarheter i fråga om det azerbajdzjanska bolaget uppfyllde de krav som ställdes för att kunna lämna anbud i upphandlingen. Affärsutvecklingschefen åtalades för grovt givande av muta för att ha inkluderat bolaget i konsortiet i utbyte mot att den Myndighetsanställde skulle ge konsortiet en fördel i upphandlingen.

Tingsrätten fann att ett erbjudande om att låta ett bolag ingå i ett partnerskap vid ett anbudsförfarande är en sådan förmån som omfattas av mutbrottslagstiftningen då tilldelningen av ett kontrakt innebär förväntade intäkter och även möjligheter till vinst.

(SAMARBETSFALLET FORTS.)

Det fanns dock enligt tingsrätten inte tillräckligt med bevis för att konstatera att det azerbajdzjanska bolaget inte uppfyllde de krav som ställdes vid anbudsförfarandet. Vidare saknades enligt tingsrätten tillräckliga bevis för att inkluderandet av det azerbajdzjanska bolaget i konsortiet var förenade med villkor om att den Myndighetsanställde skulle påverka den upphandlande myndigheten.

Tingsrätten fann det dock anmärkningsvärt att det hade förekommit kontakter mellan den upphandlande myndigheten och anbudsgivare angående tekniska kvalifikationer även efter anbudsöppningen, men menade att bedömningen av huruvida sådana kontakter är otillbörliga eller inte får göras utifrån vad som är kutym i det land där upphandlingen sker.

Av utredningen i målet framgick att sådana förfaranden var vanligt förekommande i Azerbajdzjan. Tingsrätten fann mot bakgrund av dessa omständigheter att Affärsutvecklingschefen visserligen hade lämnat en förmån till den Myndighetsanställde, men att förmånen inte kunde anses otillbörlig. Tingsrätten friade därmed Affärsutvecklingschefen från åtalet om grovt givande av muta.

TINGSRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

FÖRARPROVSFALLET
10 000 kr till förarprövare för körkort

Borås Tingsrätt, dom 2017-11-08, mål nr B 365-17

En person genomförde ett förarprov för att få körkort. När förarprövaren efter provet meddelade personen att denne blivit underkänd, plockade personen fram en sedelbunt, uppgav att den innehöll 10 000 kr och sa att de skulle ”glömma det som varit”.

Personen nekade till anklagelserna. Tingsrätten ansåg inte att det fanns någon anledning att betvivla förarprövarens uppgifter eller något skäl till att förarprövaren skulle ljuga. Vidare fanns det stödbevisning i form av ett vittnesmål från kontorschefen vid förarprövarens kontor som uppgav att förarprövaren lämnat samstämmiga uppgifter till denne strax efter händelsen. Det fanns även skriftlig bevisning som visade att personen hade tagit ut motsvarande summa i kontanter strax innan förarprovet.

Mot bakgrund av detta fann tingsrätten att personen gjort sig skyldig till givande av muta. Vid påföljdsbedömningen fann tingsrätten att straffvärdet uppgick till ett högre bötesstraff och fastställde påföljden till 80 dagsböter.

TINGSRÄTT

TRANSPORT OCH FORDON

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

SOPHÄMTNINGSFALLET
2 000 KR I MÅNADEN TILL RENHÅLLNINGSARBETARE FÖR HÄMTNING AV SOPOR

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-12-08, MÅL NR B 4503-17

Två renhållningsarbetare vid ett företag som skötte avfallshämtning hade bland annat hämtat avfall hos en restaurangägare. Under en period om minst tre år hade renhållningsarbetarna förmått restaurangägaren att varje månad betala 2 000 kr till dem för att de skulle hämta allt avfall. Sammanlagt hade renhållningsarbetarna tillgodogjort sig 72 000 kr.

Renhållningsarbetarna åtalades för ocker och tagande av muta. Åklagaren yrkade även på att renhållningsarbetarna skulle utge 72 000 kr i skadestånd till restaurangägaren och, för det fall att skadeståndstalan inte vann bifall, förverkande av de 72 000 kr som renhållningsarbetarna erhållit. Renhållningsarbetarna nekade till att de mottagit några pengar.

Restaurangägaren uppgav att denne under hela 2000-talet betalat renhållningsarbetarna för att det inte skulle bli problem med sophämtningen. När restaurangägaren slutade betala hade soporna vräkts ut utanför soprummet och ett sopkärl hade försvunnit.

Tingsrätten ansåg att det inte fanns anledning att misstro restaurangägarens uppgifter och att det därmed var visat att restaurangägaren befunnit sig i trångmål och beroendeställning vilket renhållningsarbetarna hade utnyttjat. Renhållningsarbetarna hade därigenom berett sig förmåner som de inte haft rätt till, vilket innebar att betalningarna stått i uppenbart missförhållande till motprestationerna. Tingsrätten bedömde därför gärningen som ocker.

Vidare ansåg tingsrätten att renhållningsarbetarna samtidigt fått en otillbörlig förmån för att utöva sitt uppdrag i deras anställning som renhållningsarbetare och att de *på grund av att det råder olika skyddsintressen för ocker och tagande av muta även skulle dömas för tagande av muta.*

Mot bakgrund av att renhållningsarbetarna inte var dömda för brott sedan tidigare och att de båda förlorat sina anställningar stannade påföljden vid villkorlig dom och dagsböter. Tingsrätten biföll även skadeståndsyrkandet.

HOVRÄTT

BYGG OCH ANLÄGGNING

TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

SPA-FALLET
Överfakturering av bygg- och möbelföretag för VD:s privata spa-badande

SVEA HOVRÄTT, DOM 2017-03-31 I MÅL NR B 2829-16
ÖVERKLAGAD DOM: ATTUNDA TINGSRÄTT, DOM 2016-03-03 I MÅL NR B 3404-14

En person var VD för ett bolag som hade anlitat ett byggföretag respektive möbelföretag för arbeten på bolagets konferenslokaler. VD:n beställde samtidigt inrättande av ett spa-bad samt möbler till sin privata bostad från företagen.

Vid beställningen från byggföretaget bad VD:n företrädaren för byggföretaget (Givare 1) att kostnaderna för spa-badet skulle ”bakas in” kostnaderna för ett spa-bad som nyligen inrättats i en av bolagets konferenslokaler. Givare 1 gick med på detta. Därutöver utförde byggföretaget inredningsarbeten i VD:ns bostad till ett värde av cirka 45 000 kr. Inredningsarbetena betalades aldrig av VD:n och fakturerades inte heller bolaget.

VD:n bad också företrädaren för möbelföretaget (Givare 2) att fakturera VD:ns bolag för möblerna och att dölja kostnaderna som möbelarbeten på bolagets konferensanläggning. Givare 2 gick med på detta.

I tingsrättens dom från den 3 mars 2016 prövades frågan huruvida ett erbjudande att medverka till ett brott såsom att ställa ut felaktiga fakturor i sig kan anses utgöra en förmån som omfattas av mutbrottslagstiftningen. Tingsrätten konstaterade att så inte kunde vara fallet.

Mot bakgrund av detta ansåg tingsrätten att varken det felaktiga utställandet av fakturan avseende spabadet eller möblerna utgjorde mutbrott. Tingsrätten konstaterade att de inredningsarbeten till ett värde av cirka 45 000 kr som utförts av byggföretaget i samband med inrättandet av spa-badet dock var en förmån. Tingsrätten dömde därmed Givare 1 hos byggföretaget och VD:n till givande respektive tagande av muta.

(SPA-FALLET FORTS.)

Hovrätten fann till skillnad från tingsrätten *att en muta kan bestå av att givaren begår eller åtar sig att begå ett brott som är till fördel för mottagaren.*

Vidare fann hovrätten att företagen hade ställt ut fakturorna på det sätt som VD:n hade bett om för att inte äventyra affärsrelationen med VD:ns bolag. Därmed fann hovrätten att både företrädaren för byggföretaget och möbelföretaget gjort sig skyldiga till givande av muta genom att uppsåtligen ställa ut felaktiga fakturor till VD:ns bolag för VD:ns privata kostnader. VD:n bedömdes därmed ha tagit emot förmåner till ett värde om sammanlagt drygt 190 000 kr och således gjort sig skyldig till tagande av muta.

Såväl VD:n som Givare 1 och 2 dömdes samtidigt för annan brottslighet, däribland försvårande av skattekontroll och grov trolöshet mot huvudman. De mottagna förmånerna förklarades förverkade.

TINGSRÄTT

BYGG OCH ANLÄGGNING

GROVT TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

ENTREPRENADFALLET
4 miljoner kronor till projektledare för byggentreprenad

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-04-18 I MÅL NR B 7569-15

En projektledare vid ett hotellföretag (”Projektledaren”) var ansvarig för att projektleda ombyggnationer och renoveringar, varvid Projektledaren bland annat tecknade avtal och följde upp de beställda arbetena. Vid ombyggnationer hade hotellföretaget bland annat anlitat en byggentreprenör (”Byggentreprenören”). Byggentreprenören mottog sammanlagt 26 miljoner kronor från hotellföretaget för att utföra arbetena. Byggentreprenören hade sedan överfört 4,2 miljoner kronor av de 26 miljonerna till ett annat bolag (”Bolaget”). Bolaget hade sedan i sin tur överfört 4 miljoner kronor till ett bolag som till fullo ägdes av Projektledaren (”Projektledarens bolag”).

Med anledning av dessa betalningar åtalades Projektledaren och den person som var ensam styrelseledamot i Byggentreprenören för grovt bedrägeri och grovt tagande respektive givande av muta.

Tingsrätten ansåg att det inte var möjligt att dra någon annan slutsats än att avtalen mellan Byggentreprenören och Bolaget samt mellan Bolaget och Projektledarens bolag var en påhittad konstruktion vars egentliga syfte varit att överföra de 4 miljoner kronor som betalats av hotellföretaget till Byggentreprenören till Projektledarens bolag. Enligt tingsrätten leder det dock inte nödvändigtvis till slutsatsen att medlen åtkommits genom bedrägerier riktade mot hotellföretaget. Åtalet för bedrägeri ansågs därför inte styrkt.

Vad gällde åtalet för mutbrott fann tingsrätten inledningsvis att de 4 miljoner kronorna som Projektledarens bolag mottagit inte haft till syfte att bolaget skulle tillhandahålla Byggentreprenören några verkliga tjänster. Tingsrätten ansåg att en närliggande möjlighet var att ändamålet varit att Projektledaren skulle påverka hotellföretaget att välja Byggentreprenören som huvudentreprenör i projekten och att deras fakturor skulle bli godkända. Med en sådan utgångspunkt hade betalningarna utgjort otillbörliga förmåner.

(ENTREPRENADFALLET FORTS.)

Tingsrätten ansåg dock att det förhållandet att bedrägeriåtalet inte styrkts när det gällde Byggentreprenörens fakturering till hotellföretaget inte innebär att det kunde bortses från möjligheten att det ändå rört sig om ett bedrägeri. Om så var fallet, och betalningarna således utgjort fördelning av utbyte av ett bedrägeribrott mellan gärningsmän, menade tingsrätten att betalningarna inte samtidigt kunde utgöra otillbörliga förmåner till projektledaren. Tingsrätten fann därför att förutsättningar saknades för att döma de åtalade för mutbrott.

Tingsrätten biföll dock yrkandet om förverkande av de 4 miljoner som tillkommit Projektledarens bolag då det ansågs visat att medlen utgjorde utbyte av brott, antingen genom ett bedrägeri mot hotellföretaget eller genom muta.

Domen omfattade även åtal avseende andra gärningar som de tilltalade dömdes för. Dessa avsåg dock andra händelser vilka inte påstods utgöra mutbrott.

HOVRÄTT

BYGG OCH ANLÄGGNING

TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

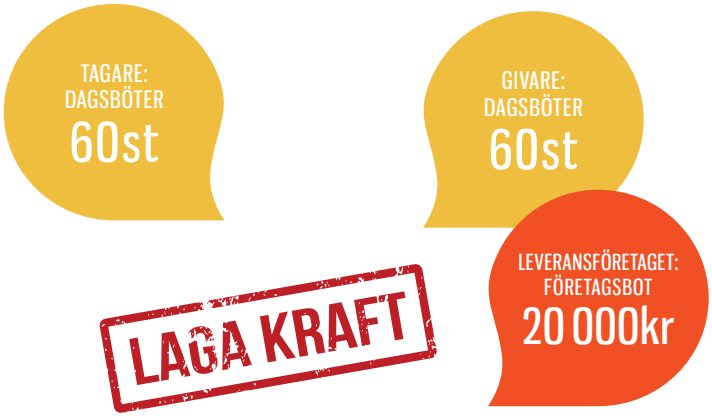

JAKTRESEFALLET
Jaktresa till inköpsansvarig på privat metallföretag

HOVRÄTTEN FÖR ÖVRE NORRLAND DOM 2017-05-29 I MÅL NR B 1041-16
ÖVERKLAGAD DOM: SKELLEFTEÅ TINGSRÄTT DOM 2016-11-02 I MÅL NR B 1226-15

En person arbetade som inköpsansvarig på ett metallföretag. Personen blev erbjuden att åka med på en jaktresa till Polen av platschefen på ett av metallföretagens leverantörsföretag. Den inköpsansvarige åkte med på resan som uppgick till ett värde av ca 25 000 kr. Resan fakturerades i sin helhet platschefens företag.

Platschefen och den inköpsansvarige menade att jaktresan var uteslutande av privat karaktär och att de hade känt varandra en lång tid. De uppgav vidare att anledningen till att platschefens företag fakturerades för inköpsansvariges del av resan var för att det var enklare så och att inköpsansvarige hela tiden haft för avsikt att betala sin del. Tingsrätten fann i sin dom att *personerna inte hade ett sådant vänskapsförhållande att resan kan ha varit uteslutande av privat karaktär.*

Mot bakgrund av de mail och fakturor som ingick i bevisningen fann tingsrätten det osannolikt att inköpsansvarige hade haft för avsikt att betala för resan. Tingsrätten dömde därmed till givande respektive tagande av muta.

Tingsrätten konstaterade att brottsligheten begåtts i utövningen av näringsverksamhet och att det därmed fanns förutsättningar att ålägga leverantörsföretaget företagsbot. Då brottet inte var särskilt omfattande i förhållande till näringsverksamheten och företaget förlorade metallföretaget som kund, vilket innebar ett mycket stort bortfall av företagets intäkter, satte tingsrätten företagsboten till 20 000 kr. Värdet av jaktresan förklarades också förverkat.

Hovrätten gjorde samma bedömning som tingsrätten och fastslog tingsrättens dom.

TINGSRÄTT

BYGG OCH ANLÄGGNING

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

OFFENTLIG UPPHANDLING

FÖRMÅNSFISKARFALLET

Upprepad begäran av landstingsanställd om förmåner från anställda vid privata byggföretag

UPPSALA TINGSRÄTT, DOM 2017-06-09 I MÅL NR B 6763-16

En person arbetade som systemförvaltare på landstinget och hade genom sin tjänst bland annat ansvar för projektering av vissa byggrelaterade frågor i relation till landstingets fastigheter. Genom sin tjänst hade systemförvaltaren indirekt möjlighet att påverka beslut rörande offentlig upphandling genom beställarkrav.

Systemförvaltaren försökte vid fyra tillfällen genom privata sms och mail förmå representanter för företag som hade utfört arbete för landstinget att ge förvaltaren förmåner privat. De begärda förmånerna bestod av byggnadsmaterial till ett värde av 10 000 kr, plåt- och lackeringsarbeten till ett värde av 70 000 kr, bidrag om 46 000 kr till dessa plåt- och lackeringsarbeten genom överfakturering samt två biljetter till Italien av ospecificerat värde.

Den landstingsanställde uppgav en mängd olika förklaringar till sitt agerande men blev motsagd av samtliga inblandade. Tingsrätten fann det klarlagt att den landstingsanställde hade begärt förmånerna. Vidare konstaterade tingsrätten att ett mutbrott är fullbordat redan då en person ger uttryck för en vilja att behålla eller disponera en förmån för sin egen eller för någon annans räkning. Tingsrätten menade vidare att *det saknar betydelse om någon av parterna faktiskt är villig att utföra den utlovade prestationen. Vid bedömningen av förmånens otillbörlighet påpekade tingsrätten särskilt att i vissa fall, såsom myndighetsutövning och offentlig upphandling, måste en arbetstagares arbetsuppgifter anses kräva ett så starkt integritetsskydd att redan förmåner av helt obetydligt värde uppfyller kravet på otillbörlighet. Detta gäller även personer som står i position att påverka myndighetsutövning eller beslut om offentlig upphandling.*

Tingsrätten dömde systemförvaltaren för fyra fall av tagande av muta. Vid påföljdsbedömningen konstaterade tingsrätten att det inte framkommit något som medför att brotten ska bedömas som artbrott. Mot den bakgrunden, och att det inte ansågs troligt att systemförvaltaren skulle göra sig skyldig till fortsatt brottslighet, bestämde tingsrätten påföljden till villkorlig dom i förening med, med hänsyn till brottets allvar, ett relativt kraftigt bötesstraff.

TINGSRÄTT

TILLSTÅNDSGIVNING

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

STUGFALLET
Lån av stuga till vattenhandläggare vid myndighet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT, DOM 2017-01-30 I MÅL NR B 12915-16

En person tog kontakt med en myndighet för att få svar på frågor om vilka åtgärder som var tillåtna att vidta i och runt en viss bäck. En vattenhandläggare vid myndigheten informerade att en anmälan för vattenverksamhet samt beslut från myndigheten krävdes för att vidta de tänkta åtgärderna.

I efterföljande e-post till handläggaren erbjöd personen handläggaren att låna personens stuga kostnadsfritt. Handläggaren avböjde och meddelade samtidigt att erbjudandet kunde uppfattas som en muta. Personen vidhöll dock erbjudandet och föreslog istället att bokningen av stugan kunde göras av en närstående till handläggaren.

Tingsrätten konstaterade vidare att det för straffansvar för givande av muta varken krävs att mottagaren faktiskt har blivit påverkad i sin tjänsteutövning eller att givaren haft ett sådant syfte.

Tingsrätten fann, trots att stugan var i mycket dåligt skick och att det knappast hade gått att ta betalt för uthyrning av den, att stuglånet var en förmån av inte obetydligt värde som objektivt sett hade kunnat påverka handläggaren i utförandet av handläggarens uppgifter.

Personen dömdes därmed för givande av muta.

Vid påföljdsbedömningen tog tingsrätten hänsyn till personens uppgifter om att kontakten tagits med handläggaren för att få kunskap samt att personen inte haft för avsikt att utöva påtryckning, undgå betalning eller på annat sätt uppnå vinning genom erbjudandet. Påföljden bestämdes därför till 30 dagsböter.

TINGSRÄTT

TILLSTÅNDSGIVNING

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

WHISKYFALLET
Whiskyflaskor till myndighetsanställda i samband med fastighetsbesiktning

KALMAR TINGSRÄTT, DOM 2017-03-29 I MÅL NR B 3920-16

En person skulle eventuellt hyra ut en fastighet till en myndighet. Vid besiktningen av fastigheten, som utfördes av två tjänstemän från myndigheten, erbjöd personen de två tjänstemännen två flaskor whisky.

Erbjudandet om två flaskor whisky utgjorde enligt tingsrätten en otillbörlig förmån till tjänstemännen i samband med deras utövning av anställning. Personen dömdes för givande av muta.

TINGSRÄTT

TILLSTÅNDSGIVNING

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

HUDLOTIONFALLET
Hudlotion till myndighetsanställd

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT, DOM 2017-06-07 I MÅL NR B 5087-17

En restaurangägare skickade en hudlotion till ett värde av i vart fall 700 kr tillsammans med ett tackkort hem till en tjänsteman vid en myndighet som behandlade ett tillståndsärende rörande restaurangägarens verksamhet. Gåvan skickades efter att restaurangägaren hade fått ett beslut som felaktigt uppfattades som positivt.

I domstolen framhöll restaurangägaren att i den kultur som ägaren kommer från är liknande gåvor vanliga. Tingsrätten menade dock att det inte är gärningsmannens åsikt om vad som är tillbörligt eller inte som är avgörande för bedömningen. Vidare angav tingsrätten att en gåva värd hundratals kronor till en person som utövar myndighet utan tvekan är otillbörlig, oavsett om den ges som ett tack eller i samband med jul eller högtider. Restaurangägaren dömdes för givande av muta.

Tingsrätten framhöll att skyddsintresset för mutbrotten inom den offentliga sektorn är att allmänheten ska kunna förlita sig på att det offentliga bedriver sin verksamhet med absolut hederlighet och opartiskhet.

Med hänsyn till det relativt låga värdet på gåvan fann tingsrätten att påföljden kunde stanna vid böter.

TINGSRÄTT

FINANSIELL VERKSAMHET

TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

SWISHFALLET
10 000 kr till banktjänsteman för att utfärda handlingar

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM (DELDOM) 2017-06-30 I MÅL NR B 3367-17

En person hade näringslivsförbud men startade trots detta ett nytt bolag. En bekant till personen som arbetade på en bank och tidigare hade hjälpt till med banktjänster tog fram bankhandlingar till det nystartade bolaget. Dagen innan bankhandlingarna togs fram hade personen”swishat” 10 000 kr till banktjänstemannens privata konto.

De båda uppgav att pengarna var en kompensation för en misslyckad lägenhetsuthyrning ett och ett halvt år tidigare. Med beaktande av det tidsmässiga sambandet mellan betalningen och utförandet av banktjänsterna fann tingsrätten dock att betalningen måste ha varit avsedd som en otillbörlig förmån till banktjänstemannen för dennes tjänsteutövning. Tingsrätten dömde därmed för givande respektive tagande av muta. Givaren dömdes samtidigt för omfattande ekonomisk brottslighet.

Vid påföljdsbedömningen framhöll tingsrätten att *även om beloppet om 10 000 kr inte framstod som särskilt högt, var gärningen att se som allvarlig då den öppnade upp för omfattande brottslighet* i det aktuella bolaget. Detta borde banktjänstemannen rimligen ha insett. Banktjänstemannen dömdes också att betala 10 000 till staten som förverkat utbyte av brott.

TINGSRÄTT

FINANSIELL VERKSAMHET

GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

BOLÅNEFALLET
10 000 kr till låneförmedlare för att bevilja lån till icke kreditvärdiga kunder

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-10-25 I MÅL NR B 14134-16

En person kontaktade en bolåneförmedlare och erbjöd denne pengar för att manipulera underlag för icke kreditvärdiga bolånekunder. Bolåneförmedlaren erbjöds 60 000 kr för varje beviljat lån till personer som saknade inkomst och 30 000 kr för varje lån som beviljades kunder med lägre inkomst än vad som krävdes. Bolåneförmedlaren spelade in ett av samtalen och gav inspelningen till sin chef, som i sin tur polisanmälde händelsen.

Personen nekade till brott och menade att denne inte gett bolåneförmedlaren något konkret erbjudande utan enbart fört diskussioner. Det inspelade samtalet samt sms-konversationer mellan personerna lämnades in till domstolen som bevisning.

Tingsrätten inledde med att konstatera att det för att fullbordat brott ska föreligga inte krävs någon accept från motpartens sida eller att givandet av mutan föranlett någon åtgärd. Enligt tingsrätten framgick det av utredningen att personen uppsåtligen och konkret erbjudit bolåneförmedlaren en otillbörlig förmån i form av kontanter 30 000 – 60 000 kr för att denne skulle bevilja bolån på oriktiga grunder. Tingsrätten fann därför att ett fullbordat brott förelåg.

Vad gällde brottets allvarlighet konstaterade tingsrätten att det var uppenbart att de åtgärder som personen uppmanade bolåneförmedlaren att vidta innebar manipulering av uppgifter i det underlag som långivaren baserade sin kreditprövning på. Det hade dock inte framkommit i målet om det hade medfört framställning av falska handlingar. Vid en samlad bedömning fann tingsrätten att brottet skulle bedömas enligt normalgraden.

Vid påföljdsbestämningen framhöll tingsrätten att även om det aktuella brottet inte var ett s.k. artbrott så fanns det anledning att se med allvar på detta som syftat till att korrumpera bolåneverksamhet.

Tingsrätten tog samtidigt hänsyn till att upplägget inte kom att påbörjas och dömde därför till villkorlig dom i kombination med ett kraftigt bötesstraff.

HOVRÄTT

TJÄNSTER OCH HANDEL

TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - PRIVAT

FASHIONFALLET
Överfakturering av shoppande regionchef vid privat bolag

SVEA HOVRÄTT, DOM 2017-02-14 I MÅL NR B 4634-16
ÖVERKLAGAD DOM: SÖDERTÖRN TINGSRÄTT, DOM 2016-04-28 I MÅL NR B 1490-15

Regionchefen för ett företag hämtade under fem månader ut kläder och andra varor från olika butiker för privat bruk. Kläderna och varorna fakturerade regionchefen ett av företagets leverantörer. Leverantörsföretaget överfakturerade i sin tur regionchefens företag genom felaktiga benämningar på fakturorna i syfte att dölja transaktionerna.

Tingsrätten fann i sin dom att det inte varit frågan om något affärsmässigt upplägg, utan att syftet var att ge regionchefen på kundföretaget otillbörliga förmåner för utövningen av anställningen. Värdet av förmånerna bedömdes till 55 000 kr. Tingsrätten dömde därmed ägaren av leverantörsföretaget för givande av muta och regionchefen för tagande av muta. De dömdes samtidigt för trolöshet mot huvudman respektive medhjälp till trolöshet mot huvudman. Regionchefen dömdes till villkorlig dom med dagsböter samt att återbetala värdet av mottagna förmåner såsom förverkat utbyte av brott. Straffvärdet bedömdes till tre månaders fängelse. Företrädaren för leverantörsbolaget dömdes till villkorlig dom. Mot bakgrund av att dennes företag samtidigt fick en företagsbot kombinerades domen inte med dagsböter. Vid bestämmande av värdet av företagsboten tog tingsrätten hänsyn till straffskalan för brottet och skadan som brottet inneburit.

Regionchefen överklagade domen. Hovrätten bedömde värdet av förmånerna till 45 000 kr och satte ned dagsbötesbeloppet med hänsyn till att regionchefens ekonomiska förhållanden hade ändrats. Hovrätten fastställde i övrigt tingsrättens dom.

HOTELLFALLET
Hotellvistelse till FN-tjänsteman under upphandlingsförfarande

SVEA HOVRÄTT, DOM 2017-09-21, MÅL NR B 8447-16
ÖVERKLAGAD DOM: SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT, DOM 2016-09-07 I MÅL NR B 17099-13

En person som tidigare varit anställd på ett företag som levererade tjänster till en FN-organisation bjöd efter anställningens avslutande en tjänsteman i organisationen tillsammans med tjänstemannens sambo på en gåva i form av en hotellvistelse med diverse tillägg till ett värde om mer än 18 000 kr. Personen och tjänstemannen kände varandra och hade under en period umgåtts intensivt privat. När gåvan gavs pågick ett upphandlingsförfarande mellan organisationen och företaget där personen tidigare arbetade. Företaget ägdes av personens far. Personen åtalades för givande av muta och personens far åtalades för anstiftan till givande av muta (båda åtalades enligt de äldre bestämmelserna i brottsbalken).

Vid otillbörlighetsbedömningen beaktade tingsrätten om förmånen var berättigad utifrån sociala eller verksamhetsmässiga aspekter, det vill säga om den faller inom ramen för vanlig artighet människor emellan eller utgör en allmän sedvänja eller accepterad kutym i seriös näringsverksamhet. Tingsrätten konstaterade att trots att personen levde ett extravagant liv är en gåva värd 18 000 kr mycket generös med tanke på den korta tid personen känt tjänstemannen. Vidare menade tingsrätten att det i fall *när arbetsrelationer övergår till att i viss mån bli privata måste särskild försiktighet iakttas.*

Utrymmet för att ge gåvor i nära anslutning till offentlig upphandling är mycket begränsat, framhöll tingsrätten, och betonade att skulle gåvor av detta slag och situation tillåtas skulle det allvarligt riskera att förfela syftet med mutbrottslagstiftningen då reglerna i såna fall enkelt hade kunnat kringgås. Personen dömdes därmed för givande av muta.

(ENTREPRENADFALLET FORTS.)

Vid påföljdsbedömningen fann tingsrätten att straffvärdet var högre än normalt då mutan gavs under ett upphandlingsförfarande samt att mottagaren var en högt uppsatt FN-tjänsteman.

Avseende personens far konstaterade tingsrätten att det saknades bevisning att denne i samförstånd och tillsammans med personen hade lämnat, utlovat eller erbjudit förmånen. Fadern friades därför.

Hovrätten gjorde inga andra bedömningar än tingsrätten och fastställde därmed tingsrättens dom.

HOVRÄTT

SKOLA OCH UTBILDNING

TAGANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

BETYGFALLET
Begäran om 2000 kr för att ge mattebetyg

SVEA HOVRÄTT DOM 2017-04-27 I MÅL NR B 11009-15
ÖVERKLAGAD DOM: SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT 2015-11-12 I MÅL NR B 5768-15

En matteläraren var anställd som lärare vid ett utbildningsföretag som bedrev komvuxutbildningar för en kommuns räkning. Vid ett tillfälle erbjöd läraren två av sina elever att få betyg C i matematik om de betalade läraren 2 000 kr vardera.

Matteläraren nekade till anklagelserna men tingsrätten fann i sin dom ingen anledning att ifrågasätta elevernas berättelse. Läraren dömdes därmed för tagande av muta för att ha begärt en otillbörlig förmån för utövningen av sin tjänst till villkorlig dom och 50 dagsböter.

Tingsrätten betonade att betygssättning i utbildningsverksamhet är en viktig samhällsfunktion och att det därför fanns anledning att se allvarligt på den aktuella gärningen.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom men sänkte bötesantalet till 30 på grund av att så pass lång tid hade gått sedan brottet begicks.

En nämndeman var skiljaktig i hovrätten och menade att elevernas uppgifter var delvis motstridiga och att det därmed inte fanns tillräckliga bevis för en fällande dom.

TINGSRÄTT

KULTUR OCH NÖJE

TAGANDE OCH GIVANDE AV MUTA

PRIVAT - OFFENTLIG

MYNDIGHETSUTÖVNING

BRANSCHFESTFALLET

Fashionabla jul-och vårfester för myndighetsföreträdare inom kulturbranschen

STOCKHOLMS TINGSRÄTT, DOM 2017-12-04 I MÅL NR B 12471-15.

Två intresseorganisationer (”Organisationerna”) inom musikbranschen anordnade årligen jul- och vårfester (tillsammans ”Tillställningarna”) till vilka de bjöd in myndighetsföreträdare, politiker, representanter från andra bransch- och intresseorganisationer, musikutövare och journalister. Under Tillställningarna serverades det mat och dryck, framfördes musikframträdanden och delades ut priser och stipendier.

Bland de inbjudna fanns fem företrädare från tre statliga myndigheter (”Myndighetsföreträdarna”). Gemensamt för dessa myndigheter var att de hade till syfte att främja de kulturpolitiska målen och samverkan inom kultursektorn. Myndigheterna delade även ut bidrag till musiker och kulturprojekt.

Två företrädare från Organisationerna och Myndighetsföreträdarna åtalades för givande respektive tagande av muta för att ha bjudit in till respektive närvarat vid Tillställningarna.

FÖRMÅN, PERSONKRETS OCH TJÄNSTESAMBAND

Tingsrätten inledde med att konstatera att inbjudan till Tillställningarna kunde ses som en förmån och att de åtalade tillhörde någon av de personkretsar som kan ta emot mutor. Vidare ansågs det för alla personer, utom en av dem som var kanslichef vid en av myndigheterna (”Kanslichefen”), finnas ett samband mellan förmånen och deras anställning, så kallat tjänstesamband. Den myndighet som Kanslichefen företrädde beviljade dock inte några bidrag till organisationer utan enbart till enskilda konstnärer. Tingsrätten ansåg därför att det saknades tjänstesamband och ogillade åtalet mot Kanslichefen.

(BRANSCHFESTFALLET FORTS.)

OTILLBÖRLIGHET

Vid bedömningen av om förmånerna varit otillbörliga beaktade tingsrätten följande aspekter: värdet, huvudmans samtycke, mottagarens ställning, öppenhet och tidpunkt.

Gällande värdet konstaterade tingsrätten att de aktuella förmånerna innefattade ett upplevelsevärde som inte gick att omsätta i pengar och att det därför inte var givet att givarens kostnad motsvarade värdet de haft för mottagaren. Det sammanlagda värdet för respektive Tillställning kunde därför inte beaktas i samma utsträckning som vid en faktisk förmögenhetsöverföring men tingsrätten ansåg emellertid att man kunde utgå ifrån att värdet var högre än en sedvanlig arbetsmåltid.

Tingsrätten konstaterade gällande huvudmans samtycke att detta saknade betydelse då Myndighetsföreträdarna var anställda inom offentlig sektor.

Vid prövningen av mottagarens ställning bedömde tingsrätten dels om Myndighetsföreträdarna över huvud taget kunde anses vara myndighetsutövare, dels om Organisationerna i så fall berördes av myndighetsutövningen.

Tingsrätten fann att besluten om bidrag inte utgjorde myndighetsutövning, bland annat eftersom bidragen inte var garanterade en sökande även om vissa kriterier var uppfyllda, då utfallet var beroende av om andra sökande i större eller mindre grad uppfyllde kriterierna, samt att besluten inte var överklagbara.

Även om det hade utgjort myndighetsutövning ifrågasatte tingsrätten starkt om Organisationerna kunde anses beröras av myndigheternas beslut då någon utredning om att Organisationerna själva erhållit bidrag inte hade presenterats. Tingsrätten ansåg i denna del att enbart det faktum att Organisationernas medlemmar hade kunnat söka, och säkerligen erhållit, bidrag inte innebar att Organisationerna berörts av myndighetsbesluten.

(BRANSCHFESTFALLET FORTS.)

Vad gäller kravet på öppenhet ansåg tingsrätten att det var svårt att tänka sig större öppenhet än vad som hade varit fallet, särskilt då inbjudningarna hade skickats till myndigheterna och att representanter från media var inbjudna.

Gällande tidpunkten för Tillställningen menade tingsrätten att trots att vissa bidragsbeslut hade fattats i relativt nära anslutning till Tillställningarna, så var det nästan fråga om kontinuerliga ansökningsprocesser då bidragen kunde sökas i flera omgångar och handläggningstiderna var långa. Tidpunkten kunde därför inte tilläggas någon nämnvärd vikt.

Vid en helhetsbedömning av ovanstående ansåg tingsrätten inte att Tillställningarna utgjorde otillbörliga förmåner.

Tingsrätten gjorde även en uppsåtsprövning och konstaterade där att oavsett om förmånerna varit otillbörliga saknades uppsåt hos Myndighetsföreträdarna. Tingsrätten konstaterade avseende Myndighetsföreträdarnas första besök vid Tillställningarna att de i förväg enbart fått knapphändig information om Tillställningarnas innehåll och därför helt saknade direkt uppsåt.

Vidare ansåg tingsrätten att *Tillställningarna fick anses ingå som naturliga och nyttiga led i Myndighetsföreträdarnas tjänsteutövning,* då det hade varit svårt för myndigheterna att annars uppfylla statens krav på samverkan med andra aktörer och få den kunskap om branschen som krävdes. I vart fall ansåg tingsrätten att Myndighetsföreträdarna haft grundad anledning att uppfatta det på det sättet, i synnerhet då tillställningarna arrangerats i flera år och departementstjänstemän medverkat utan att kritik väckts.

Tingsrätten ogillade åtalet i dess helhet.

FRÅGOR OCH BESTÄLLNING AV MATERIAL

För mer information om IMM:s skrifter och material gå in på www.institutetmotmutor.se under fliken "Skrifter"

Om du vill veta mer om IMM arbete eller är intresserad av att bli stödjande medlem kan du vända dig till vårt kansli.

IMM:s kansli finns hos Stockholms Handelskammare.
Kontaktperson: Natali Phalén, Generalsekreterare
Adress: Box 16050, 103 21 Stockholm
Tel: 08-555 100 45
E-post: info@institutetmotmutor.se
Hemsida: www.institutetmotmutor.se